

MUZEY TURIZMINI RIVOJLANTIRISH DAVR TALABI

Abdurashidov Xurshid Qo‘ldosh o‘g‘li
Samarqand Iqtisodiyot va Servis instituti
Buxgalteriya Hisobi va Menejment fakulteti
BH-423-guruh talabasi

Annotasiya: Ushbu maqolada muzeylarning turizmtdagi ahamiyati va o‘rni haqida ma’lumotga ega bo‘lasiz.

Kalit so‘zlar: Muzey, turizm, san’at, madaniyat, yodgorlik, tarixiy, badiiy, turist.

Kirish. Muzey (musion — muzalarga bag‘ishlangan joy) — tarixiy, moddiy va ma’naviy yodgorliklarni to‘plash, saqlash, o‘rganish va targ‘ib qilish ishlarini amalga oshiruvchi ilmiy, ilmiy-ma’rifiy muassasa. Muzey turizmi – bu turli xil muzey turlarini ziyorat qilish orqali tarix, san’at va madaniyat ob’ektlariga yo‘naltirilgan turizm turi. Muzey turizmi tashrif buyuruvchilarga o‘tmish izlarini kuzatish va turli madaniyatlarni kashf qilish imkoniyatini beradi. Turizmning bu turi tashrif buyuruvchilarga ta’lim tajribasini taqdim etadi va ko‘pincha tarixiy va badiiy ahamiyatga ega bo‘lgan muzeylarni o‘rganishni maqsad qiladi. Muzey turizmi odatda tarixiy va badiiy asarlar namoyish etiladigan muzeylarga tashrif buyurish orqali amalga oshiriladigan turistik faoliyatdir. Turizmning ushbu turi mahalliy va xalqaro mehmonlarga turli madaniyatlar, san’at asarlari va tarixiy voqealar bilan tanishish imkoniyatini beradi. Muzey turizmi – bu odamlar odatda tarix va san’atga bo‘lgan qiziqishlarini qondirishni afzal ko‘radigan turizm turi.

Muzey turizmi tashrif buyuruvchilarga ta’lim tajribasini beradi va ko‘pincha tarixiy va badiiy asarlarga qiziqishni oshiradi. Ushbu turdagi turizm odamlarga turli madaniyatlar va o‘tmishdagi muhim voqealarni o‘rganish imkoniyatini beradi. Bundan tashqari, muzey turizmi mahalliy iqtisodiyotga ham ijobiy hissa qo‘shishi mumkin, chunki muzeylarga tashrif buyurgan sayyohlar turistik yo‘nalishlarga qo‘shimcha daromad keltirishi mumkin. Natijada, muzey turizmi tarixiy va badiiy qimmatga ega bo‘lgan muzeylarga tashrif buyurib, turli madaniyatlar va o‘tmishlarni kashf qilish imkoniyatini beradi. Ushbu turdagi turizm tashrif buyuruvchilarga ta’lim tajribasini beradi va ko‘pincha tarix va san’atga qiziqishni oshiradi. Bundan tashqari, muzey turizmi mahalliy iqtisodiyotga ijobiy hissa qo‘shishi va turistik yo‘nalishlarga qo‘shimcha daromad keltirishi mumkin. Shuning uchun muzey turizmi sayohatchilar uchun turizmning qiziqarli va ma’rifiy shakli hisoblanadi.

Muzey turizmi olami bilan tanishish. Muzey turizmi sayohatchilar uchun boyituvchi tajriba yaratish uchun tarix, san’at va madaniyat birlashadigan dunyoga eshiklarni ochadi. Tarixga qiziqasizmi, san’at ixlosmandingizmi yoki shunchaki o‘tmishga qiziqasizmi, muzeylar kashf etilishini kutayotgan bilimlar xazinasini taklif etadi.

Madaniy merosga sho‘ng‘ish. Muzeyga sayohatga chiqish turli mintaqalar va tsivilizatsiyalarning madaniy merosini o‘rganishga imkon beradi. O‘tmish an’analari,

urf-odatlari va yangiliklarini aks ettiruvchi eksponatlarni o‘rganish orqali siz tarix davomida insoniyat tajribasining xilma-xilligini chuqurroq tushunasiz.

Vaqt va makon bo‘ylab navigatsiya. Muzey zallarida sayr qilar ekansiz, vaqt va makon bo‘ylab yurasiz, asrlar va qit’alarni qamrab olgan voqealarga duch kelasiz. Har bir artefakt o‘ziga xos ertakni aytib beradi va sizni bizdan oldingi odamlarning hayoti, g‘alabalari va kurashlari haqida o‘ylashga chorlaydi.

Badiiy ifodani qabul qilish. San’at muzeylari o‘tmish va hozirgi avlodlarning badiiy ifodasini aks ettiruvchi ijodkorlik, uy-joy ishlarining markazlari bo‘lib turibdi. Klassik haykallardan tortib, zamonaviy instalyatsiyalargacha bo‘lgan ushbu muassasalar inson tasavvurining go‘zalligi va zukkoligini nishonlaydi, tashrif buyuruvchilarda hayrat va hayrat uyg‘otadi.

O‘tmish va hozirgi bilan bog‘lanish. Muzey turizmi o‘tmish va bugungi kun o‘rtasida ko‘prik bo‘lib xizmat qiladi, bu sizga hozirgi davrimizning qiyinchiliklari va intilishlari haqida fikr yuritib, oldingi avlodlar merosi bilan bog‘lanish imkonini beradi. Bu biz qayerdan kelganimiz va jamiyat sifatida qayerga borishimizni tasavvur qilish imkoniyatidir.

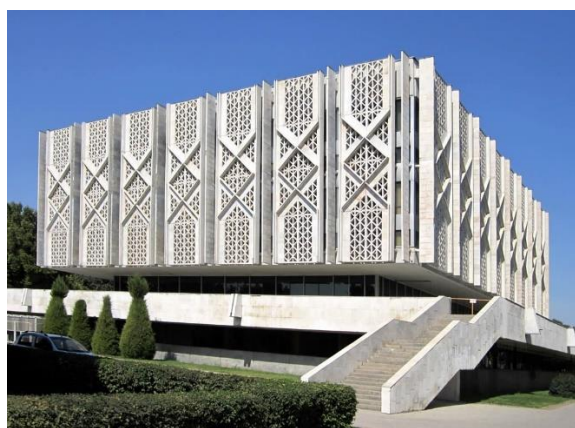
Yurtimizdagi muzeylaridan ayrimlari:

Buxoro davlat badiiy me‘morchilik muzeyi
qo‘riqxonasi

Qoraqalpog‘iston Respublikasi I.V. Savitskiy
nomidagi davlat muzeyi

Temuriylar tarixi davlat muzeyi

Xivadagi “Ichan-Qala” majmuasi

Samarqand davlat badiiy muzey qo'riqxonasi

O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi
Alisher Navoiy nomidagi davlat adabiyot muzeyi

2022-yil holatiga ko'ra yurtimizda 134 ta muzey (filiallarini qo'shgan holda) mavjud bo'lib, ulardagi eksponatlar soni 2 mln. 158 ming 4 yuzta, muzeylarda o'tkazilgan ekskursiyalar soni 105 ming 39 ta ta, muzeylarda tashkil etilgan ko'rgazmalar soni 1301 ta, muzeylarga tashriflar soni 5 mln. 673 ming 800 tani tashkil etadi.

Xulosa. Muzey turizmi sohasida har bir eksponat, har bir artefakt va har bir hikoya tarbiyalash, ilhomlantirish va o'zgartirish kuchiga ega. Ushbu madaniy muassasalar bo'ylab sayohatga chiqish orqali siz vaqt va makondan ustun turadigan bilim, go'zallik va tushunishga intilasiz.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Pirnazarovna, U. Y. (2024). LABOR RESOURCES-INVALUABLE ASSETS. *International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING*, 4(2), 443-446.
2. Pirnazarovna, U. Y. (2024). THE THEORETICAL FRAMEWORK FOR MUSEUM TOURISM DEVELOPMENT. *International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING*, 4(2), 355-358.
3. Pirnazarovna, U. Y. (2024). THE IMPACT OF MUSEUM TOURISM ON ENHANCING QUALITY OF LIFE. *International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING*, 4(2), 359-363.
4. Pirnazarovna, U. Y. (2023). Service Provision and Standard of Living of the Population; Interdependence. *Information Horizons: American Journal of Library and Information Science Innovation (2993-2777)*, 1(10), 25-27.
5. Pirnazarovna, U. Y., & Ismatjonovna, U. M. (2023). SOCIO-ECONOMIC IMPORTANCE OF THE SERVICE SECTOR. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(6), 1-6.
6. Pirnazarovna, U. Y. (2023). THE ROLE OF THE SERVICE SECTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY. *American Journal of Business Management, Economics and Banking*, 12, 20-25.
7. Pirnazarovna, U. Y. (2023). Factors Affecting the Level of Population. *Miasto Przyszłości*, 34, 180-186.

8. Pirnazarovna, U. Y., & Bakhodirovich, E. D. (2022). THE STANDARD OF LIVING OF THE POPULATION AND THE SERVICE SECTOR. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(4), 705-709.

9. Pirnazarovna, U. Y. (2020). The role of tourism in shaping the quality and standard of living of the population. *Academy*, (2 (53)), 13-15.

10. Pirnazarovna, U. Y. (2019). The development of service sector is an important factor in creating new jobs and ensuring employment. *Academy*, (12 (51)), 32-38.

11. Pirnazarovna, U. Y., & O'G'Li, A. S. H. (2019). The role of tourism services on raising the living standards of the population. *Вопросы науки и образования*, (18 (65)), 27-30.

12. Urumbaeva, Y. P., & Raximberdiyev, T. (2023). COMPREHENSIVE ANALYSIS OF POPULATION INCOME LEVELS. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(11), 8-14.

13. Urinboeva, Y. P., Khasanovna, D. D., & Shodmonovna, S. C. (2021). THEORETICAL APPROACHES TO THE FORMATION OF LIVING STANDARDS AND SERVICES OF THE POPULATION. *International journal of trends in commerce and economics*, 11(1).

14. Urunbayeva, Y. P. (2019). THE ROLE OF THE SERVICE INDUSTRY IN THE FORMATION OF POSTINDUSTRIAL SOCIETY. In *Colloquium-journal* (No. 26-8, pp. 11-15). Голопристанський міськрайонний центр зайнятості= Голопристанский районный центр занятости.

15. Umirzakova, M. I., & Baratova, M. I. (2021). THE ESSENCE OF THE SERVICE SECTOR AND THE SOCIO-ECONOMIC SIGNIFICANCE OF RAPID DEVELOPMENT TODAY. *Экономика и социум*, (11-1 (90)), 591-597.

16. Урунбаева, Ю. П. (2023). АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ОШИРИШДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ ЎРНИ. *FINLAND" MODERN SCIENTIFIC RESEARCH: TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS"*, 14(1).

17. Урунбаева, Ю. П., Ҳимматова, Б. Б., & Уралов, Ш. А. (2019). АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ОИЛАВИЙ ТАДБИРКОРЛИКНИНГ ЎРНИ. In *МОЛОДОЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ* (pp. 472-475).

18. Урунбаева, Ю. П., Нуруллаева, Ш. И. К., Давлатова, Н. Б. К., Истамов, Ш. А. У., & Очилова, Ю. Т. К. (2019). Роль услуг в развитии инновационной экономики. *Достижения науки и образования*, (7 (48)), 15-17.

19. Урунбаева, Ю. (2016). Роль сферы услуг в социально-экономическом развитии страны. *Экономика и инновационные технологии*, (4), 38-46.

20. Урунбаева, Ю. П. (2013). Хизмат курсатиш соҳдси ва аҳоли турмуш даражаси: узаро боғлиқлиги ва ривожланиш истикболлари. *Монография. Тошкент: «ФАН*, 156.

21. Урунбаева, Ю. П. (2020). НЕКОТОРЫЕ ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЕ. In *Российская экономика: взгляд в будущее* (pp. 180-185).

22. Урунбаева, Ю. (2016). Возможности увеличения свободного времени населения на основе развития сферы услуг. *Экономика и инновационные технологии*, (5), 88-93.

23. Урунбаева, Ю. П. (2016). Перспективы повышения уровня жизни населения на основе развития малого и частного бизнеса. *Научный альманах*, (11-1), 321-326.

24. Урунбаева, Ю. П. (2016). Уровня жизни населения это социально-экономическая природа. In *НАУКА СЕГОДНЯ: ФАКТЫ, ТЕНДЕНЦИИ, ПРОГНОЗЫ* (pp. 58-60).

25. Урунбаева, Ю. П. (2016). СФЕРЫ УСЛУГ И УРОВЕНЬ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ. In *НАУКА СЕГОДНЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ И ПРИКЛАДНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ* (pp. 97-99).

26. Уралов, Ш. А., & Урунбаева, Ю. П. (2020). Теоретико-методологические проблемы развития сферы услуг. In *ИССЛЕДОВАТЕЛЬ ГОДА 2020* (pp. 116-123).

27. Уралов, Ш. А., Нурматова, С. А., & Урунбаева, Ю. П. (2020). ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ как ГЛАВНЫЙ ФАКТОР РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ, ОСНОВАННОЙ НА РЫНОЧНЫХ ОТНОШЕНИЯХ. In *СТУДЕНТ ГОДА 2020* (pp. 105-112).

28. Урунбаева, Ю. П. (2024). МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ–ТАРАҚҚИЁТИНИНГ БОШ ОМИЛИ. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 43(3), 57-60.

29. Урунбаева, Ю. П. (2024). ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ–АҲОЛИ ТУРМУШ ДАРАЖАСИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛИ. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 19(1), 166-171.

30. Урунбаева, Ю. П. (2024). ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ АҲАМИЯТИ. *Ustozlar uchun*, 56(1), 186-190.

31. Урунбаева, Ю. (2024). МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ–МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ОМИЛИДИР. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*, 2(2), 644-649.

32. Урунбаева, Ю. П. (2023). РОЛЬ МАЛОГО БИЗНЕСА В РАЗВИТИИ СТРАНЫ. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY*, 1(9), 105-108.

33. ТЎРАЕВ, Ш., РЕЖАПОВ, Х., МАХМУДОВ, Ж., МАДИЕВА, З., ЭЛБАЕВА, М., КАМАЛОВА, М., ... & ЖУМАЕВА, М. *Biznes-Эксперт*.

34. Xurshid Qo'ldosh o'g, A. (2023). NIMA UCHUN TALABA KITOB O'QIMAY QO'YDI?. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 35(3), 93-96.

35. Xurshid, A. (2024). XXI ASRDA EKOLOGIK MUAMMOLAR. *World scientific research journal*, 26(1), 45-50.